

PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA
im. ZIEMI KUJAWSKIEJ
W DOBREM

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE KLASA 8

Spis treści:

- I. Sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów**
- II. Ogólne kryteria oceniania z przedmiotu**
- III. Elementy oceniania kształtującego**
- IV. System oceniania**
- V. Kontrakt**
- VI. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów**
- VII. Informowanie uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) o osiągnięciach, postępach w nauce**
- VIII. Zasady wystawiania ocen śródrocznych i końcoworocznych**
- IX. Sposoby poprawy ocen cząstkowych.**
- X. Warunki i tryb uzyskania wyższych niż przewidywane śródrocznych (rocznych) ocen z zajęć.**
- XI. Nadrabianie braków wynikających z przyczyn losowych**
- XII. Dostosowanie PZO z wiedzy o społeczeństwie do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi.**
- XIII. Ewaluacja PZO**

Podstawa prawna

Przedmiotowe zasady oceniania zostały skonstruowane w oparciu o następujące dokumenty:

- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych**
- **Ustawa Prawo oświatowe – Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.**
- **Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty z późniejszymi zmianami**
- **Podstawa programowa z nauczanego przedmiotu**
- **Statut Publicznej Szkoły Podstawowej w Krzywosądku**

I. Sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów

Forma		Zakres treści	Częstotliwość	Zasady
1. Prace pisemne w klasie	sprawdziany pisemne (trwające 30 minut lub dłużej)	jeden obszerny lub dwa mniejsze działy	minimum dwa w półroczu	- zapowiadane przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem - adnotacja w dzienniku lekcyjnym - poprzedzone lekcją powtórzeniową, na której nauczyciel informuje uczniów o narzędziach sprawdzających
	kartkówki (trwające do 20 minut)	zagadnienia z trzech ostatnich tematów lekcji	minimum jedna w półroczu	zapowiedziane na poprzedniej lekcji
2. Prace domowe	pisemne	materiał nauczania z bieżącej lekcji lub przygotowanie materiału dotyczącego nowego tematu	minimum dwie w półroczu	ocenie może podlegać wybiórczo kilka prac
	w innej formie	- prace badawcze, np.: prowadzenie ankiet, - prace dodatkowe, np.: wykonywanie plakatów, planszy pomocy dydaktycznych		

3. Odpowiedzi ustne materiał z danej partii materiału	materiał z danej partii materiału	minimum jedna w półroczu	bez zapowiedzi
4. Praca na lekcji (indywidualna lub zespołowa)	bieżący materiał nauczania	minimum dwie oceny w półroczu	ocenie podlegają: aktywność, zaangażowanie, umiejętność pracy samodzielnej oraz praca w grupie

II. Ogólne kryteria oceniania z przedmiotu

KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE

* Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej dla szkoły podstawowej– potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: wykazuje brak systematyczności i chęci do nauki, nie posiada podstawowej orientacji na mapie politycznej i administracyjnej, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań

* Ocena dopuszczająca

Uczeń ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności. Tu: opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada elementarną orientację na mapie politycznej świata i Europy oraz administracyjnej mapie Polski, posługuje się w stopniu

elementarnym słownictwem i terminologią przedmiotu nauczania w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako praca odtwórcza, wskazująca na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

***Ocena dostateczna**

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. **W szczególności: posiada podstawową orientację w zagadnieniach dotyczących życia w społeczeństwie**, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, **przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustna odbywa się przy pomocy nauczyciela zadającego kolejne pytania**, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, **potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach**, wartościuje elementy działalności człowieka w społeczeństwie, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

*** Ocena dobra**

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym, uwzględniającym wymagania rozszerzające. **W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne jest różne jakościowo, posiada dobrą orientację na mapie politycznej świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia**, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka w społeczeństwie, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

*** Ocena bardzo dobra**

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji wiedzy o społeczeństwie. W szczególności: przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach przedmiotowych.

*** Ocena celująca**

Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobrą, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. Jest aktywny w konkursach przedmiotowych.

III. Elementy oceniania kształtującego

Nauczyciel na wybranych lekcjach i przy ocenianiu wybranych prac/działań ucznia:

1. Określa cele lekcji i formułuje je w języku zrozumiałym dla ucznia.

Nauczyciel przed przystąpieniem do planowania lekcji zastanawia się, jakie cele chce zrealizować z uczniami podczas lekcji. Określa też, co chce, aby uczniowie osiągnęli. Często cel, który stawia sobie nauczyciel, może być dla ucznia niejasny. Dlatego nauczyciel musi go tak sformułować, aby stał się on zrozumiały dla każdego ucznia. Pod koniec lekcji wraz z uczniami nauczyciel sprawdza, czy cel został osiągnięty.

2. Ustala wraz z uczniami kryteria oceniania, czyli to, co będzie brał pod uwagę przy ocenie pracy ucznia.

Uczeń musi wiedzieć, co dokładnie będzie podlegało ocenie. Nauczyciel sam lub wraz z uczniami ustala kryteria oceniania - co będzie brane pod uwagę przy ocenianiu (NaCoBeZu) czyli, co będzie dowodem na to, że cele zostały osiągnięte. Kryteria pomagają uczniom

przygotować się do sprawdzianu oraz wykonać pracę tak, aby postawiony przez nauczyciela cel został zrealizowany. Nauczyciel konsekwentnie ocenia tylko to, co wcześniej zapowiedział.

3. Stosuje informację zwrotną.

Nauczyciel stawia ocenę sumującą, ale jednocześnie przekazuje uczniowi komentarz do jego pracy. Dobra informacja zwrotna jest sztuką, ale zawsze powinna zawierać cztery elementy:

- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
- wskazówki, w jaki sposób uczeń powinien poprawić tę konkretną pracę,
- wskazówki, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej. Informacja zwrotna musi być ściśle związana z kryteriami oceniania określonymi przed wykonaniem zadania (czyli z NaCoBeZu).

4. Potrafi formułować pytania kluczowe.

Pytania kluczowe to pytania, które skłaniają uczniów do myślenia. Takie pytania ukazują uczniom szerszy kontekst omawianego zagadnienia, zachęcają do poszukiwania odpowiedzi i silniej angażują w naukę.

5. Potrafi zadawać pytania angażujące ucznia w lekcję.

Zadawanie pytań w ocenianiu kształtującym polega na włączaniu wszystkich uczniów w myślenie nad rozwiązywaniem problemu postawionego przez nauczyciela. Ma temu służyć m.in.:

- wydłużenie czasu oczekiwania na odpowiedź ucznia,
- kierowanie przez nauczyciela pytania do wszystkich uczniów, a nie tylko do zgłaszających się,
- poszukiwanie w parach odpowiedzi na pytania nauczyciela,
- niekaranie za błędne odpowiedzi,
- Zadawanie uczniom pytań „otwartych”.

6. Wprowadza samoocenę i ocenę koleżeńską.

Uczniowie – na podstawie podanych kryteriów oceniania – wzajemnie recenzują swoje prace, dają sobie wzajemnie wskazówki, jak je poprawić. Jeśli uczeń sam potrafi ocenić, ile się nauczył i co jeszcze musi zrobić, aby osiągnąć wyznaczony cel, to pomaga mu to w procesie uczenia się i czyni z niego aktywnego i odpowiedzialnego uczestnika tego procesu.

IV. SYSTEM OCENIANIA

W szkole obowiązuje sześciostopniowa skala ocen:

- stopień celujący- 6
- stopień bardzo dobry- 5
- stopień dobry- 4
- stopień dostateczny- 3
- stopień dopuszczający- 2
- stopień niedostateczny- 1

Wymagania na poszczególne oceny obowiązujące w ocenianiu karkówek, sprawdzianów i testów kompetencji:

od 95% i zadanie dodatkowe - celujący

90%- 100%- bardzo dobry

75%-89%- dobry

74%- 50%- dostateczny

49%- 30%- dopuszczający

29%- 0%- niedostateczny

W klasach IV- VIII ocenianie bieżące ma postać ocen w skali 1- 6 wraz z plusem „+” lub minusem „-”.

OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE

Oceny roczne wystawia się na podstawie średniej ocen cząstkowych uzyskanych przez ucznia w całym roku szkolnym, zawartej w podanych przedziałach. Nauczyciel przedmiotu na miesiąc przed zebraniem Rady Pedagogicznej wystawia przewidywaną ocenę niedostateczną.

OCENA	PRÓG
CELUJĄCY	5,30 - 6,00
BARDZO DOBRY	4,51 - 5,29
DOBRY	3,51 - 4,50
DOSTATECZNY	2,51 - 3,50
DOPUSZCZAJĄCY	1,51 - 2,50
NIEDOSTATECZNY	0,00 - 1,50

V. Kontrakt

1.System oceniania jest oparty na zasadzie sprawiedliwości.

2.Ocenianiu podlegają następujące rodzaje aktywności ucznia: prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe, ćwiczenia wykonywane w klasie, prace projektowe indywidualne i grupowe, zeszyt, umiejętność samodzielnego uczenia się samooceny postępów nauczania, pilność.

3. Uczeń oceniany jest na dwa sposoby:

a) na bieżąco:

-by pomóc mu rozpoznać i zrozumieć swoje mocne i słabe punkty oraz dać mu wyraźne wskazówki, nad czym powinien więcej pracować (ustalenie obszarów pracy wyrównawczej i pomocy)

-by przekazać rodzicom/ opiekunom informacje o jego postępach, mocnych i słabych stronach, a także wskazać, w jaki sposób powinien pracować, aby osiągnąć poprawę;

-by dać nauczycielowi informację zwrotną na temat efektywności jego nauczania, właściwości doboru materiałów, oraz by pomóc w adaptowaniu planu nauczania, jeśli zachodzi taka potrzeba;

b) okresowo

-by przekazać uczniowi, rodzicom/opiekunom i nauczycielom obraz postępów, aktywności i osiągnięć z geografii pod koniec pewnej części programu nauki (np. koniec semestru/roku szkolnego/danego cyklu nauczania);

-by dostarczyć informacji nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki.

4. Kontroli postępów nauczania dokonuje się:

a) przy pomocy obiektywnych sprawdzianów lub testów.

b) poprzez obserwacje innych rodzajów aktywności ucznia, według załączonych kryteriów.

5. W ciągu tygodnia uczeń może mieć maksymalnie dwie prace klasowe / sprawdziany; w jednym dniu może pisać tylko jedną pracę klasową / sprawdzian.

6. Prace klasowe/sprawdziany muszą być sprawdzone w ciągu dwóch tygodni, a kartkówki w ciągu tygodnia.

7. Jeżeli nauczyciel nie wywiąże się z terminów może wpisać do e-dziennika tylko oceny satysfakcjonujące danego ucznia

8. Nauczyciel nie może przeprowadzić prac klasowych, sprawdzianów i kartkówek dopóki nie odda wcześniej zrobionych, sprawdzonych prac pisemnych.

VI. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów

Podstawą oceny jest zakres realizacji wymagań edukacyjnych określonych i podanych przez nauczyciela.

Sposoby oceniania:

- stopniem
- pochwałą
- oceną opisową

- plusami/minusami (aktywność, przygotowanie do lekcji)

Na podstawie bieżącej obserwacji nauczyciel systematycznie odnotowuje w dzienniku, zeszytach, ćwiczeniach, kartach pracy osiągnięcia edukacyjne uczniów, stosując następujące oceny:

- celujący (6)
- bardzo dobry plus (5+)
- bardzo dobry (5)
- bardzo dobry minus (5-)
- dobry plus (4+)
- dobry (4)
- dobry minus (4-)
- dostateczny plus (3+)
- dostateczny (3)
- dostateczny minus (3-)
- dopuszczający plus (2+)
- dopuszczający (2)
- dopuszczający minus (2 -)
- niedostateczny plus (1+)
- niedostateczny (1)

Wymagania procentowe z prac kontrolnych na dana ocenę:

%	Ocena
100	6 (celująca)
99 – 90	5 (bardzo dobra)
89 – 71	4 (dobra)
70 – 50	3 (dostateczna)
49 – 31	2 (dopuszczająca)
30 – 0	1 (niedostateczna)

Uwaga:

Jeżeli przewidziane jest zadanie dodatkowe, wówczas na ocenę celującą należy uzyskać 100% oraz wykonać zadanie dodatkowe.

„Plusy” (+) i „minusy” (-)

Uczniowie otrzymują także „plusy” i „minusy”.

„Minus” uczeń może otrzymać za:

- brak zadania domowego;
- brak podręczników, zeszytu;
- nie przyniesienie potrzebnych materiałów;
- słabe, złe wywiązanie się z zadań wykonywanych w grupie;
- braki, niekompletność (tematów, notatek, zadań domowych) zeszytu przedmiotowego.

Trzy „minusy” równe są ocenie niedostatecznej. „Minusy” nauczyciel odnotowuje w swoim notatniku.

„Plus” uczeń może otrzymać za:

- nieskomplikowane, krótkie zadania domowe;
- przyniesienie dodatkowych materiałów wykorzystanych podczas lekcji;
- dobre wywiązanie się z zadań realizowanych w grupie;

Trzy „plusy” równe są ocenie bardzo dobrej.

VII. Informowanie uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) o osiągnięciach, postępach w nauce

- Omówione i poprawione prace pisane przez uczniów w klasie są przechowywane do 31 sierpnia danego roku. Uczniowie i rodzice po wcześniejszym umówieniu się z nauczycielem mają prawo wglądu do prac dziecka i dodatkowych uzasadnień do poszczególnych ocen.
- Nauczyciel informuje rodziców (prawnych opiekunów) o zagrożeniu oceną niedostateczną w klasyfikacji śródrocznej lub końcoworocznej na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej.
- Nauczyciel informuje rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanej ocenie śródrocznej i końcoworocznej (z wyłączeniem oceny niedostatecznej) na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej.

- Informacje o postępach edukacyjnych i wynikach nauczania rodzice ucznia uzyskują podczas wywiadówek oraz w trakcie dyżurów poszczególnych nauczycieli. W przypadku niepowodzeń edukacyjnych ucznia i braku kontaktu ze strony rodziców nauczyciel danego przedmiotu umawia się z rodzicami na rozmowę indywidualną. Wszystkie działania nauczyciela i kontakty z rodzicami każdorazowo odnotowywane są w dzienniku elektronicznym

VIII. Zasady wystawiania ocen śródrocznych i końcoworocznych

Oceny śródroczne i końcoworoczne wystawiane są z zachowaniem następujących zasad:

- Ocena na pierwszy semestr i koniec roku zależy od przewagi uzyskanych ocen cząstkowych przy czym pod uwagę bierze się również zaangażowanie, systematyczność pracy i możliwości ucznia.
- Oceny śródroczne uwzględniają oceny cząstkowe wystawione uczniom za wiedzę i umiejętności z form aktywności obowiązujących w danym semestrze.
- Przy wystawianiu ocen na zakończenie semestru lub roku szkolnego bierze się pod uwagę jego wagę. O ocenie semestralnej i końcowej decyduje hierarchia ważności ocen. Największą wagę mają stopnie z prac pisemnych (testów), sprawdzianów z bieżącego materiału oraz praktycznych umiejętności językowych (mówienia, pisania, czytania i słuchania).
- Ocena na pierwszy semestr jest brana pod uwagę przy wystawianiu oceny końcowej.
- Uczniowie, którzy mają szansę uzyskania na semestr czy koniec roku ocenę celującą powinni, o ile istnieje taka możliwość potwierdzić swój wysoki poziom wiedzy i umiejętności poprzez udział i osiągnięcie zadowalających wyników w konkursach (turniejach, przeglądach itp.) różnego szczebla.
- Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów dla oceny dopuszczającej, pracuje poniżej swoich możliwości i nie wykazuje chęci nadrobienia zaległości.

- Uczeń, który opuścił 50% godzin lekcyjnych nie jest klasyfikowany z przedmiotu, w przypadku, kiedy nie ma podstaw do wystawienia mu oceny rocznej lub półrocznej.
- Uczeń z dysfunkcjami oceniany jest na podstawie ocen cząstkowych oraz na podstawie opinii psychologiczno-pedagogicznych z PPP.

IX. Sposoby poprawy ocen cząstkowych.

Uczeń może poprawić cząstkowe oceny niedostateczne uzyskane za prace klasowe i sprawdziany działowe. Jeżeli uczeń otrzyma z testu ocenę inną niż niedostateczną, lecz niesatysfakcjonującą go, ma możliwość poprawy w terminie uzgodnionym z nauczycielem przedmiotu. Termin poprawy wyznacza nauczyciel w porozumieniu z uczniem. Oceny z poprawy wpisuje się obok oceny poprawionej.

Bieżące sprawdziany pisemne, bądź krótkie prace kontrolne (kartkówki) obejmują treść trzech ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiedziane.

X. Warunki i tryb uzyskania wyższych niż przewidywane śródrocznych (rocznych) ocen z zajęć.

Uczeń ma prawo do ubiegania się o roczną ocenę klasyfikacyjną o jeden stopień wyższą niż przewidywana: uczeń, rodzic składa podanie do nauczyciela geografii lub wychowawcy klasy w nieprzekraczalnym terminie 7 dni po otrzymaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej. Nauczyciel przygotowuje zestaw zadań obejmujący treści z całego roku szkolnego i zgodny z określonymi w przedmiotowym systemie oceniania wymaganiami koniecznymi do uzyskania oceny, o jaką ubiega się uczeń.

Uczeń ma obowiązek przystąpić do sprawdzianu w terminie wskazanym przez nauczyciela nie krótszym niż trzy dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej. W przypadku niespełnienia przez ucznia wymagań niezbędnych do uzyskania oceny o jaką się ubiega, nauczyciel wystawia uczniowi przewidywaną roczną ocenę klasyfikacyjną

XI. Nadrabianie braków wynikających z przyczyn losowych

Jeżeli uczeń przez dłuższy czas nie chodzi do szkoły z przyczyn losowych, jest zobowiązany do nadrobienia we własnym zakresie braków wynikających z absencji. W tym celu, po powrocie do szkoły, kontaktuje się z nauczycielem przedmiotu, który

dokładnie określa, w jaki sposób i w jakim terminie uczeń powinien nadrobić zaległości. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać testu z klasą, to ma obowiązek zaliczenia go w terminie uzgodnionym z nauczycielem przedmiotu

XII. Dostosowanie PZO z wiedzy o społeczeństwie do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi.

DLA UCZNIÓW Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIA, DYSGRAFIA:

Dla ucznia z **dysleksją, dysortografią i dysgrafią** na zajęciach z wiedzy o społeczeństwie nauczyciel dostosowuje wymagania wynikające z charakteru napotykanym przez niego trudności. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dotyczy głównie form, metod i sposobów pracy z uczniem, dlatego też należy pamiętać że: treści nauczania nie podlegają zmianie i nie powodują obniżenia wymagań wobec uczniów z normą intelektualną, **kryteria ocen pozostają takie same jak dla wszystkich pozostałych uczniów**, ucznia obowiązują wszystkie wiadomości i umiejętności zawarte w programie, ewentualnie mogą być one realizowane na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych, nie istnieje możliwość zejścia poniżej podstawy programowej gdyż zakres wiedzy i umiejętności w takiej sytuacji nie daje uczniowi szansy na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

Dostosowanie wymagania edukacyjnych w stosunku do możliwości ucznia dotyczy:

- zasad prezentacji materiału,
- stosowanie metod angażujących jak najwięcej zmysłów,
- wprowadzanie licznych powtórzeń, przekazywanie treści za pomocą wykresów, tabel, rysunków,
- stworzenie takich warunków aby uczeń mógł siedzieć blisko nauczyciela,
- wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału, mobilizowanie uczniów do graficznego zapisywania prostych lub bardziej złożonych zasad ortografii i gramatyki w celu utrwalania materiału,
- wyrabianie nawyku korzystania ze słowników,

- rozłożenie obowiązującego materiału na mniejsze partie;

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach
- stosowanie feedback czyli pozyskanie przez nauczyciela informacji o stopniu zrozumienia prezentowanych treści materiału przez ucznia,
- wydłużanie czasu na odpowiedź i prace pisemne,

3. Zasad oceniania:

- ocenianie rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, (ocena odzwierciedla nie tylko wiedzę ucznia, lecz także jego możliwości i wkład pracy)
 - w odpowiedzi ustnej uczeń może popełniać więcej błędów w wymowie,
 - prace pisemne oceniane są za wartość merytoryczną i styl, popełniane przez ucznia błędy nie obniżają wartości pracy jeśli uczeń zna zasady pisowni wynikające z omawianych treści i potrafi uzasadnić pisownie wyrazów odwołując się do znajomości zasad ortograficznych (dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki)
 - estetyka wykonanych zadań nie jest brana pod uwagę,
 - wydłużony czas na odpowiedź ustną i pisemną,
 - poprawa oceny w formie ustnej w ramach konsultacji na dodatkowych zajęciach
- stosowanie różnych form wzmocnień, tj. pochwały i zachęty, naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze, minimalizowanie stresu przez unikanie odpowiedzi przy tablicy oraz unikanie omawianie błędów wobec całej klasy.

DLA UCZNIÓW Z OBNIŻONYMI MOŻLIWOŚCIAMI INTELEKTUALNYMI:

Dla ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych dostosowanie wymagań dotyczy form, metod i sposobów pracy a także treści nauczania w stopniu umożliwiającym uczniowi sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego. Obniżeniu i liberalizacji podlegają również kryteria oceniania.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości ucznia dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawienie więcej czasu na utrwalenie materiału,
- podawanie poleceń w prostszej formie,
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć oraz pytań problemowych czy przekrojowych,
- częste odwoływanie się do konkretnego, czy przykładu,
- stosowanie wolniejszego tempa pracy,
- odrębne instruowanie uczniów,
- objaśnianie nowych wyrazów za pomocą polskiego odpowiednika, kontekstu, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem
- zestawianie materiału gramatycznego języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla geografii podczas prezentacji materiału,
- stosowanie algorytmów w postaci graficznej (wykresów, tabeli, rysunków) w nauczaniu gramatyki,
- wzmacnianie motywacji do nauki;

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- zadawanie do domu tyle, ile uczniów jest w stanie wykonać samodzielnie,
- wydłużanie czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne;

3. Zasad oceniania:

- liberalne ocenianie poprawności ortograficznej i graficznej pisma,
- ocenianie za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka,
- nakładanie większego nacisku na wypowiedzi ustne.

DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ UMYSŁOWĄ W STOPNIU LEKKIM:

Dla ucznia z upośledzeniem umysłowym dostosowanie wymagań dotyczy form, metod i sposobów pracy oraz treści nauczania, które ograniczają się do kluczowych wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej. Obniżeniu podlegają również kryteria oceniania.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzyjność spostrzegania,
- zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów,
- wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału,
- przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji,
- podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami,
- wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnianie wolnego tempa uczenia się;

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wydłużanie czasu na opanowanie materiału,
- uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania,
- angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach;

3. Zasad oceniania:

- uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy,
- ocenie wkładu pracy w wykonanie ćwiczeń,
- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego,
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty,
- ograniczanie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań,
- naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Oceny	Wymagania
Niedostateczna	Uczeń nie opanował minimum wiadomości z wiedzy o

	<p>społeczeństwie. Niechętnie uczestniczy w lekcjach, nie wykonuje ćwiczeń i zadań przygotowanych przez nauczyciela, nie posiada zeszytu ani podręcznika, nie odrabia zadań domowych</p>
Dopuszczająca	<p>Uczeń posiada uzupełniony zeszyt i podręcznik do wiedzy o społeczeństwie, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Opanował przynajmniej kilka kluczowych słów z danej lekcji, nie potrafi ich właściwie napisać, ale ich wymowa przynajmniej trochę przypomina wymowę danego słowa. Potrafi wykonywać ćwiczenia gramatyczne z pomocą nauczyciela. Popęlnia błędy zarówno gramatyczne jak i leksykalne. Słabo czyta, ale stara się odczytywać tekst, w razie dużych problemów z czytaniem, stara się powtarzać czytane przez nauczyciela słowa i części zdania.</p>
Dostateczna	<p>Uczeń posiada uzupełniony zeszyt i podręcznik do wiedzy o społeczeństwie, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować przynajmniej 7 słów z danej lekcji, potrafi je w miarę poprawnie wymówić, choć może popełniać błędy w pisowni. Potrafi wykonywać zadania gramatyczne polegające na odwzorowaniu przedstawionych przykładów, Wykonuje ćwiczenia i zadania z pomocą nauczyciela, ale również samodzielnie, a nauczyciel tylko monitoruje jego postępy. Popęlnia liczne błędy zarówno gramatyczne jak i leksykalne. Potrafi przeczytać tekst, choć z licznymi błędami. Potrafi częściowo zrozumieć czytany tekst i wydobyć chociaż kilka kluczowych informacji.</p>
Dobra	<p>Uczeń starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy do wiedzy o społeczeństwie, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować większą część słownictwa z danej lekcji. Zna zasady zastosowania danego</p>

	<p>czasu czy konstrukcji gramatycznej, potrafi utworzyć zdania w danym czasie, choć mogą być one z nielicznymi błędami. Rozumie sens prostych tekstów i potrafi wydobyć z nich kluczowe informacje i zapisać je. Potrafi samodzielnie tworzyć proste zdania. Potrafi poprawnie czytać i może popełniać nieliczne błędy.</p>
Bardzo dobra	<p>Uczeń starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy do wiedzy o społeczeństwie, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować większą część słownictwa z danej lekcji . Uczeń ładnie czyta, popełnia tylko nieliczne błędy w wymowie. Zna zasady zastosowania danego czasu czy konstrukcji gramatycznej, potrafi utworzyć zdania w danym czasie. Rozumie sens tekstów (prostych i złożonych) i potrafi wydobyć z nich kluczowe informacje i zapisać je. Potrafi napisać i zorganizować tekst, choć mogą występować w nim błędy gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne.</p>
Celująca	<p>Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobrą, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. Jest aktywny na zajęciach, wykonuje prace dodatkowe.</p>

Wymagania procentowe z prac kontrolnych na daną ocenę dla uczniów objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną z niepełnosprawnością w stopniu lekkim:

%	OCENA
100-90	6 (CELUJĄCY)

89-71	5 (BARDZO DOBRY)
70-50	4 (DOBRY)
49-36	3 (DOSTATECZNY)
35-26	2 (DOPUSZCZAJĄCY)
25-0	1 (NIEDOSTATECZNY)

XIII. Ewaluacja PZO

Przedmiotowe zasady oceniania z wiedzy o społeczeństwie mogą być modyfikowane i aktualizowane jeśli zaistnieje taka konieczność potwierdzona obserwacjami i bieżącym monitorowaniem ich funkcjonowania w praktyce szkolnej.